

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2023. № 5.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.49>

УДК 658.13

У. Я. Витвицька,

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6619-3314>

І. В. Андрійчук,

к. е. н., доцент, доцент кафедри прикладної економіки, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1067-2148>

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОБҐРУНТУВАННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

U. Vytvytska,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

I. Andriichuk,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Applied Economics, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

SYSTEMATIZATION OF SCIENTIFIC AND THEORETICAL APPROACHES TO SUBSTANTIATION OF THE ESSENCE OF THE FINANCIAL STRATEGY OF THE ENTERPRISE

У статті висвітлено роль і місце фінансової стратегії в стратегічній піраміді підприємства. На основі проведених досліджень виділено підходи до трактування сутності фінансової стратегії, а саме: цільовий, програмний,

програмно-цільовий та комплексний. Цільовий підхід розглядає фінансову стратегію підприємства як сукупність стратегічних фінансових цілей. Програмний підхід трактує фінансову стратегію як певну програму, план дій чи комплекс заходів щодо здійснення фінансового управління. Програмно-цільовий підхід розглядає фінансову стратегію як комплекс дій та заходів щодо досягнення поставлених фінансових цілей. Обґрунтовано, що саме комплексний підхід найбільш повною мірою відображає сутність фінансової стратегії підприємства, оскільки охоплює усі найважливіші її характеристики (у тому числі адаптивність) та підкреслює її значущість у системі стратегій підприємства. Для більш повного розуміння сутності фінансової стратегії охарактеризовано її функції, а також обґрунтовано необхідність розмежування видів (типів) фінансової стратегії підприємства та її складових елементів.

The role and place of financial strategy in the strategic pyramid of the enterprise has been highlighted in the article. On the basis of the conducted research, approaches to the interpretation of the essence of the financial strategy have been identified, namely: target, programmatic, program-target and complex. The target approach considers the company's financial strategy as a set of strategic financial goals. This approach does not fully correspond to the essence of the definition under study, since strategy is not only a set of goals, it is necessary to develop specific measures to achieve them.

The programmatic approach interprets the financial strategy as a specific program, action plan, or a set of measures to implement financial management. Although this approach is the most common, it highlights the essence of the financial strategy in a limited way and only states the fulfillment of certain tasks of financial management.

The program-target approach considers the financial strategy as a set of actions and measures to achieve the set financial goals. However, this approach does not emphasize the importance of financial strategy, which should ensure the implementation of other types of strategies at all hierarchical levels with financial resources.

It has been substantiated that it is the integrated approach that most fully reflects the essence of the company's financial strategy, as it covers all its most

important characteristics (including adaptability) and emphasizes its importance in the system of the company's strategies.

For a more complete understanding of the essence of the financial strategy, its functions have been characterized: organizational, resource-providing, adaptive, optimization, distribution, information and control. It is noted that the goals of the financial strategy should be subordinated to the corporate strategy of the enterprise's economic development and should be aimed at maximizing profit and its market value. The necessity of distinguishing types of the enterprise's financial strategy and its constituent elements (structural components) has been substantiated.

Ключові слова: *фінансова стратегія підприємства, стратегічна піраміда, корпоративна стратегія, функціональні стратегії, функції фінансової стратегії.*

Keywords: *financial strategy of the enterprise, strategic pyramid, corporate strategy, functional strategies, functions of financial strategy.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних складних і нестабільних умовах господарювання успішне функціонування будь-якого підприємства, його конкурентоспроможність та фінансова стійкість забезпечуються шляхом належної розробки і, головне, ефективного управління реалізацією його корпоративної стратегії, важливою складовою якої є фінансова стратегія.

Роль і значення фінансової стратегії зростає з посиленням політичної, економічної та соціальної нестабільності в Україні, зумовленої розгортанням повномасштабної війни, і як наслідок – скороченням ділової активності, зниженням внутрішнього попиту у результаті падіння купівельної спроможності не тільки суб'єктів господарювання, а й населення, втрати традиційних експортних ринків збуту продукції, обмеженості фінансування та появи нових специфічних видів ризиків. Зазначене зумовлює необхідність проведення ґрунтовних досліджень особливостей формування й управління реалізацією фінансової стратегії, що проявляються в умовах економічної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні аспекти розробки й реалізації фінансової стратегії підприємств досліджено у працях багатьох як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Зокрема, вагомий внесок у розуміння сутності даної дефініції та розвиток інструментарію розробки фінансової стратегії зробили Ансофф І., Чандлер. М., Портер М., Бендер Р. та Уорд К., Брігам Е. та Беслі С., Рендой Т., Оксельхайм Л. та Стоунхілл А.

Розробку інноваційних прийомів формування й імплементації фінансової стратегії підприємств здійснювали такі вчені, як Гельферт Е., Шахмансурі Е. та Шахраджі М., Петті Дж., Каплан Р., Макей А.

Серед чималої кількості вітчизняних вчених, які займалися висвітленням сутності фінансової стратегії, обґрунтуванням принципів та процесу її формування, розробкою й удосконаленням інструментів управління її реалізацією, насамперед слід виділити Бланка О. І., а також Васильчук І. В., Журавльову І. В. та Алексіна Г. М.

Проблемам розкриття сутності, вдосконалення процесу й інструментів розробки та реалізації фінансової стратегії, висвітленню її значення в системі управління фінансами підприємств присвячено публікації таких науковців, як Хринюк О. С. та Крижня В. О., Семенова А. Г., Єропутова О. О. та Плаксюк О. О., Волощук Л. О. та Науменко К. І., Бруслиновська І. В. та Матвійчук В. І., Гончаренко О. М., Шевченко Т. Є. та Лозовська О. І., Романишин В. О. та Бернацька А. О., Домбровська С. О. та Лапіна І. С., Бражник Л. В. та Дорошенко О. О., Воронкова Т. Є., Партин Г. О. та Митрухіна О. Я.

Разом з тим, не дивлячись на численні дослідження, єдиного підходу до обґрунтування сутності дефініції «фінансова стратегія підприємства» сучасна економічна наука все ще не виробила. Дискусійними залишаються також бачення місця і ролі фінансової стратегії у діяльності підприємств, виокремлення етапів її розробки та підходи до оцінювання ефективності її реалізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є здійснення систематизації науково-теоретичних підходів до

обґрунтування сутності фінансової стратегії підприємства, що у подальшому дасть змогу виділити її складові елементи та здійснити обґрунтований вибір індикаторів їх оцінювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для ґрунтовного розуміння сутності поняття «фінансова стратегія підприємства» доцільно розпочати дослідження із розгляду стратегічної піраміди підприємства, представленої на рис. 1.

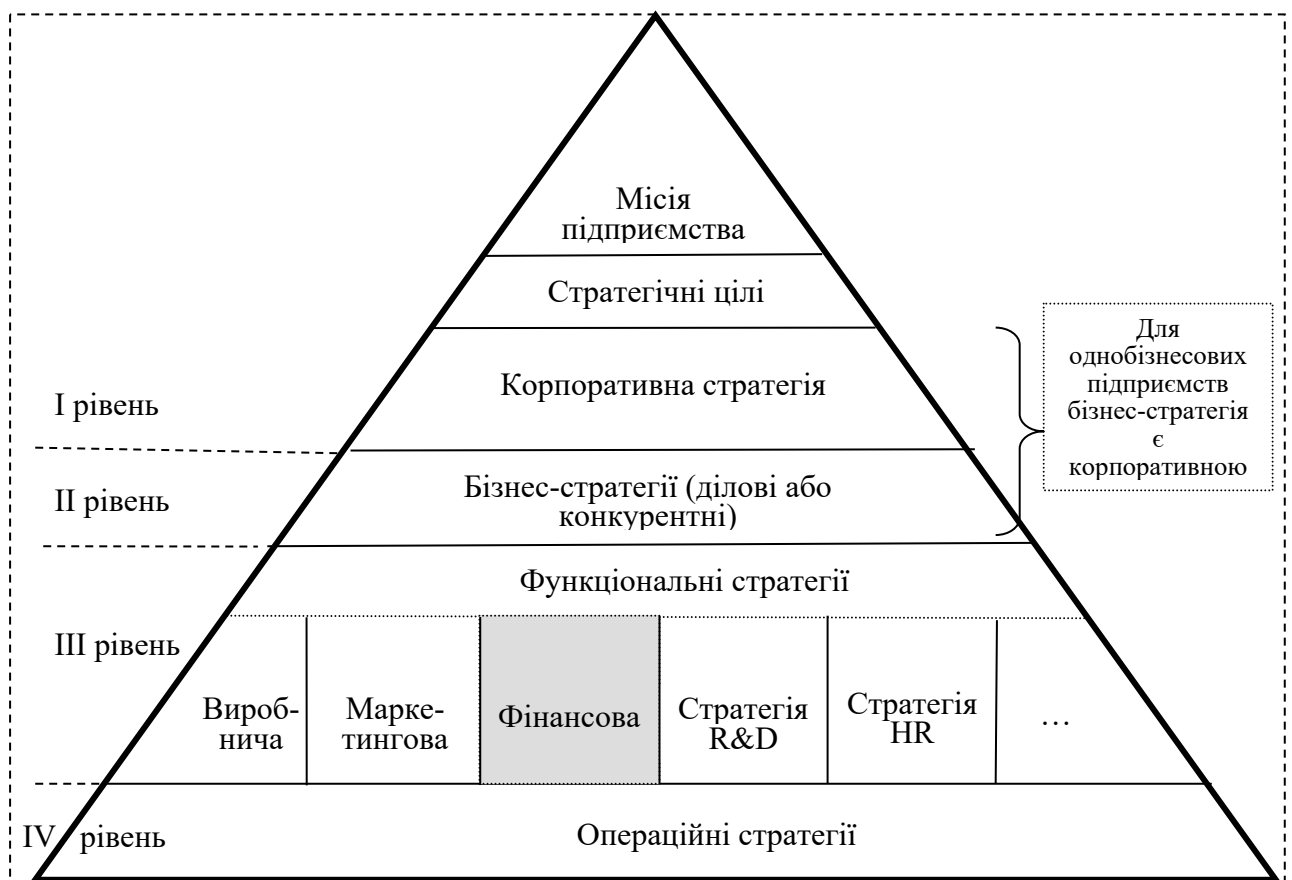

Рис. 1. Стратегічна піраміда підприємства

Джерело: сформовано на основі [1-4].

На верхівці стратегічної піраміди знаходиться місія, яка розкриває призначення і роль підприємства у суспільстві. Зміна місії фактично означатиме закриття компанії і на її місці формування нової, нехай навіть під тим же найменуванням. Цілі описують кінцевий чи проміжний бажаний стан

підприємства у процесі реалізації стратегії і вони є фактично інструментом боротьби з невизначеністю.

За рівнями ієрархії та управління стратегії поділяють на чотири рівні [4-5]:

- 1-ий рівень – корпоративна або загальна стратегія, яка визначає загальний напрямок діяльності підприємства. Виділяють три базові види корпоративної стратегії: зростання, обмеженого зростання (стабілізації) та скорочення;

- 2-ий рівень – бізнес-стратегії (або ділові чи конкурентні стратегії), які розробляються мультибізнесовими підприємствами для самостійних видів бізнесу або для окремих бізнес-одиниць (підрозділів, що можуть здійснювати повний цикл – маркетинг, виробництво, збут). Для однобізнесових підприємств бізнес-стратегія співпадає з корпоративною. Фактично, бізнес-стратегія покликана забезпечувати конкурентоспроможність певного бізнесу чи певної бізнес-одиниці. Існує величезна кількість видів бізнес-стратегій, оскільки способів забезпечити конкурентоспроможність є безліч;

- 3-ій рівень – функціональні стратегії, які розробляють для кожної функціональної сфери діяльності підприємства і найчастіше їх класифікують за функціональними підрозділами. Це забезпечуючі стратегії, основне призначення яких – забезпечити реалізацію корпоративної та бізнес-стратегій. Саме до цього виду стратегій належить фінансова;

- 4-ий рівень – операційні стратегії – це вузькі стратегії, які розробляються для конкретних проєктів, ланок, команд, робочих груп, працівників.

Отже, фінансова стратегія є функціональною і належить до 3-ого рівня ієрархії стратегій. Проте особливістю фінансової стратегії, яка виділяє її з поміж інших стратегій цього ієрархічного рівня, є те, що вона забезпечує фінансовими ресурсами реалізацію стратегій усіх рівнів, і це зумовлює її провідне, особливе місце у системі функціональних стратегій підприємства [1].

Узагальнивши і систематизувавши дослідження науковців, нами виділено основні науково-теоретичні підходи до обґрунтування сутності фінансової

стратегії підприємства, а саме: цільовий, програмний, програмно-цільовий та комплексний (рис. 2).

Цільовий підхід розглядає фінансову стратегію підприємства як сукупність стратегічних фінансових цілей. Вважаємо, що такий підхід не зовсім відповідає сутності досліджуваної дефініції, адже будь-яка стратегія – це не тільки набір цілей, і навіть якщо він доволі грамотно сформований, необхідно є розробка конкретних заходів щодо їх досягнення.

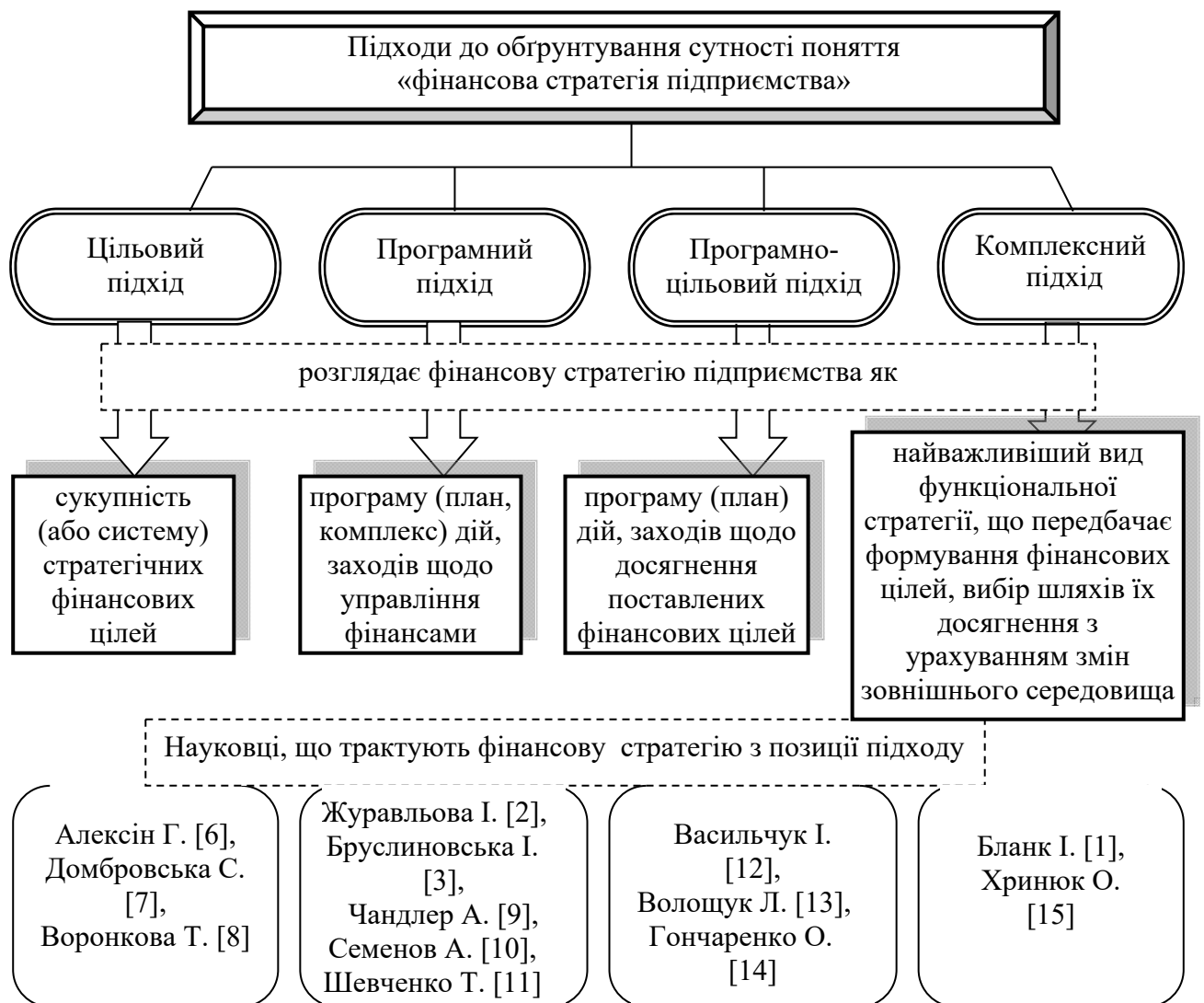

Рис. 2. Систематизація науково-теоретичних підходів до обґрунтування сутності фінансової стратегії підприємства

Джерело: власна розробка авторів

Програмний підхід трактує фінансову стратегію як певну програму, план дій чи комплекс заходів для здійснення фінансового управління щодо: формування фінансових ресурсів, їх розподілу та використання, оптимізації структури капіталу, забезпечення фінансової стійкості підприємства тощо. Не зважаючи на те, що даний підхід є найбільш поширеним серед науковців, він обмежено висвітлює сутність фінансової стратегії і констатує лише виконання певних завдань фінансового менеджменту.

Комбінацією вище згаданих двох підходів є програмно-цільовий, який трактує фінансову стратегію як комплекс дій, заходів щодо досягнення поставлених фінансових цілей. Проте такий підхід доволі обмежує значущість фінансової стратегії, яка має забезпечувати фінансовими ресурсами реалізацію стратегій інших видів усіх ієрархічних рівнів.

Тому вважаємо, що саме комплексний підхід найбільш повною мірою відображає сутність фінансової стратегії підприємства та охоплює усі найважливіші її характеристики (у тому числі адаптивність, тобто необхідність врахування мінливості зовнішнього середовища функціонування підприємства, що є вагомою особливістю концепції стратегічного управління загалом). А головне, даний підхід підкреслює, що не зважаючи на те, що фінансова стратегія є стратегією третього рівня ієрархії, – це найважливіший вид функціональних стратегій, розробка та успішна імплементація якої має відповідати загальній концепції розвитку підприємства і забезпечити її ефективну реалізацію.

Таким чином, вважаємо, що визначення, сформульоване Бланком І. О., найбільш комплексно висвітлює суть фінансової стратегії: «це один із найважливіших видів функціональних стратегій підприємства, що забезпечує основні напрямки розвитку його фінансової діяльності та фінансових відносин шляхом формування довгострокових фінансових цілей, вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення, адекватного коригування напрямків формування і використання фінансових ресурсів при зміні умов зовнішнього середовища» [1].

Для більш повного розуміння сутності фінансової стратегії слід розглянути функції, які вона виконує (рис. 3) [16].

Щодо формулювання основної мети фінансової стратегії, то погоджуємося з авторами, котрі стверджують, що цілі фінансової стратегії мають підпорядковуватися загальній (корпоративній) стратегії економічного розвитку підприємства та бути спрямовані на максимізацію прибутку та / або ринкової вартості підприємства [1-3; 6; 12; 17].

Рис. 3. Характеристика функцій фінансової стратегії підприємства

Джерело: сформовано на основі [16].

У контексті дослідження сутності поняття «фінансова стратегія підприємства» важливо звернути увагу на ще один момент. Доволі часто дане поняття ототожнюють зі «стратегічним управлінням фінансами» у зв'язку з

комбінацією слів «стратегія», «фінанси», «управління». У даному випадку погоджуємося з Алексінім Г. М., який розмежовує ці два поняття [18, с.35]. Вважаємо, що розробка й реалізація фінансової стратегії є складовою частиною імплементації концепції стратегічного фінансового управління у практичну діяльність підприємства.

Ще одним дискусійним питанням є виділення типів та складових елементів (структурних компонентів) фінансової стратегії підприємства. Так, Домбровська С. О. та Лапіна І. С. [7, с.140] відзначають, що окремі автори поділяють фінансові стратегії на стратегію самофінансування, позичкового фінансування, венчурного фінансування та стратегію використання нетрадиційних джерел фінансування. На нашу думку, це виділення типів однієї із складових фінансової стратегії, нехай і дуже важливої, – стратегії формування фінансових ресурсів.

Інші автори виділяють агресивні та обережні фінансові стратегії [7, с.140], що, швидше, відповідає типу фінансової політики.

Багато авторів пропонують розподіляти фінансові стратегії залежно від етапу життєвого циклу підприємства, зокрема:

- Домбровська С. О. та Лапіна І. С. на стратегії виживання, зростання, стабілізації та відродження [7, с.140];

- Партин Г. О. та Митрухіна О. Я. виділяють стратегії розширення (експансійну), поступового розвитку, захисну, стабілізаційну та антикризову [17, с.212];

- Бражник Л.В. та Дорошенко О. О. на стратегії становлення, розвитку, експансійну (розширення), стабілізації, виживання та комбіновану [19, с.102];

- Коляденко С. В. та Стратій А. М. [20, с.20-21] виділяють фінансову стратегію стабілізації, фінансову стратегію зростання (інтегрованого, інтенсивного, обмеженого, диверсифікованого), фінансову стратегію виживання (скорочення, реструктуризації), стратегію ліквідації та комбіновану.

Бланк І. [1] виділяє систему видів фінансової стратегії відповідно до базової корпоративної стратегії підприємства: стратегію фінансової підтримки

прискореного зростання підприємства, стратегію фінансового забезпечення стійкого зростання підприємства та антикризову фінансову стратегію.

Шершньова З. Є. наводить такі приклади фінансових стратегій: стратегії кредитування, стратегія розміщення акцій, стратегії рефінансування, стратегії використання дивідендів, стратегії розвитку / скорочення фінансової підсистеми підприємства [21, с.389].

У джерелі [22] виділено такі типи фінансових стратегій: стратегію управління активами, стратегію управління капіталом, стратегію управління інвестиціями, стратегію управління грошовими потоками, стратегію управління фінансовими ризиками, стратегію антикризового фінансового управління.

Вважаємо, що в джерелах [21-22] наведено саме складові елементи фінансової стратегії підприємства (тобто її структурні компоненти, частини), а не типи (різновидності) – останні доцільно виділяти все таки залежно від етапу життєвого циклу підприємства. Бо відповідаючи на питання «Який тип фінансової стратегії сповідує Ваше підприємство?» CFO навряд чи відповість «стратегію управління капіталом» чи «стратегію управління фінансовими ризиками», а швидше «захисну фінансову стратегію», «стратегію розвитку» чи «антикризову». Тому типи фінансових стратегій та складові елементи фінансової стратегії підприємства треба чітко розрізняти.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Таким чином, фінансова стратегія є важливою складовою частиною та невід’ємним елементом імплементації концепції стратегічного управління і має узгоджуватись і відповідати цілям, напрямам та завданням корпоративної стратегії розвитку підприємства. Проведені дослідження дали змогу отримати більш ґрунтовне уявлення про сутність фінансової стратегії підприємства, виокремити науково-теоретичні підходи до обґрунтування даної дефініції, чітко відокремити типи фінансових стратегій від її складових елементів, що у подальшому сприятиме більш об’єктивному розумінню особливостей процесу її формування та оцінювання ефективності її реалізації.

Література

1. Бланк И. А. Финансовая стратегия предприятия: Учебный курс. Киев: Ника-Центр, 2004. 720 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/>
2. Журавльова І. В. Фінансова стратегія [Електронний ресурс]: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 184 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25293/1/2019>
3. Бруслиновська І. В., Матвійчук В. І. Теоретичні аспекти формування фінансової стратегії підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 3 (31). С.100-111. DOI 10.31558/2307-2318.2018.3.11
4. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін.; за заг. ред. М. П. Бутка. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
5. Стратегічне управління: навч. посіб./ В. Л. Дикань, В. О. Зубенко, О. В. Маковоз, І. В. Токмакова, О. В. Шраменко. Київ: ЦУЛ, 2013. 272 с.
6. Алексін Г. М. Фінансова стратегія підприємств в умовах економічної невизначеності: автореф. дис.... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2021. 20 с.
7. Домбровська С. О., Лапіна І. С. Адаптація фінансової стратегії підприємства до сучасних умов в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2017. Вип. 25 (1). С. 138-141. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_25\(1\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_25(1)_31).
8. Воронкова Т. Є. Фінансова стратегія в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2017. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5910>
9. Chandler A. Strategy and Structure: Chapters in the History of the American Industrial Enterprise. Fairless Hills, Pennsylvania: Beard Group, 2003. 463 p.
10. Семенов А. Г., Єропутова О. О., Плаксюк О. О. Класифікація видів фінансової стратегії підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво: науково-виробничий журнал*. 2012. № 1. С. 163-170.

11. Шевченко Т. Є., Лозовська О. І. Методичні підходи до управління фінансовою стратегією підприємства. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2014. Вип. 14. С. 225-230.

12. Васильчук І. В. Фінансова стратегія в системі вартісно-орієнтованого управління підприємством: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. К.їїв, 2013. 18 с.

13. Волощук Л. О., Науменко К. І. Фінансова стратегія в управлінні розвитком та економічною безпекою підприємств. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2017. №1 (1). С.23-30.

14. Гончаренко О. М. Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2015. Вип. 1. № 56. С. 35-40.

15. Хринюк О. С., Крижня В. О. Фінансова стратегія підприємства як головний інструмент його сталого розвитку. *Економіка і суспільство*. 2018. Випуск 18. С. 581-587. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-81>

16. Романишин В. О., Бернацька А. О. Фінансова стратегія та її роль у забезпеченні стійкого розвитку підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 54–62. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.2.54

17. Партин Г. О., Митрухіна О. Я. Фінансова стратегія у системі управління фінансами підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип.19.6. С. 208-214.

18. Алексін Г. О. Фінансова стратегія підприємств в умовах економічної невизначеності: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2021. 226 с.

19. Бражник Л. В., Дорошенко О. О. Вибір фінансової стратегії розвитку підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38 (1). С. 99-103. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38(1)_21)

20. Коляденко С. В., Стратій А. М. Аналіз фінансових стратегій для підвищення конкурентоспроможностей підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 22. С.17-23. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.22.17

21. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2004. 699 с.

22. Фінансова стратегія підприємства: класифікація, елементи, механізм формування. AboutMarketing. URL: <https://aboutmarketing.info/ekonomika/finansova-stratehiya-pidpryyemstva-klasyfikatsiya-elementy-mekhanizm-formuvannya/>

References

1. Blank, I.A. (2004), *Finansovaya strategiya predpriyatiya: Uchebnyy kurs* [Financial strategy of the enterprise: Training Course], Nika-Tsentr, Kyiv, Ukraine.

2. Zhuravl'ova, I.V. (2019), *Finansova stratehiya: navchal'nyy posibnyk* [Financial strategy: study guide], KHNEU im. S. Kuznetsya, Kharkiv, Ukraine, available at: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25293/1/2019>, (Accessed 4 May 2023).

3. Bruslynovs'ka, I.V. and Matviychuk, V.I. (2018), "Theoretical aspects of the formation of the financial strategy of the enterprise", *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnya*, vol. 3 (31), pp. 100-111. DOI 10.31558/2307-2318.2018.3.11.

4. Butko, M.P., Ditkovs'ka, M.YU. and Zadorozhna, S.M. (2016), *Stratehichnyy menedzhment: navch. posib.* [Strategic management: a study guide], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine.

5. Dykan', V.L., Zubenko, V.O., Makovoz, O.V., Tokmakova, I.V. and Shramenko, O.V. (2013), *Stratehichne upravlinnya: navch. posib.* [Strategic management: study guide], TSUL, Kyiv, Ukraine.

6. Aleksin, G.M. (2021), "Financial strategy of enterprises in conditions of economic uncertainty", Ph.D. Thesis, Kyiv National Economic University, named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine.

7. Dombrovs'ka, S.O. and Lapina, I.S. (2017), "Adaptation of the company's financial strategy to modern conditions in Ukraine", *Naukovyy visnyk Khersons'koho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky*, [Online], vol. 25 (1), pp. 138-

141, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_25\(1\)__31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_25(1)__31) (Accessed 4 May 2023).

8. Voronkova, T.YE. (2017), "Financial strategy in the enterprise management system", *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5910> (Accessed 4 May 2023).

9. Chandler, A. (2003), *Strategy and Structure: Chapters in the History of the American Industrial Enterprise*, Beard Group, Fairless Hills, Pennsylvania, USA.

10. Semenov, A.H., Yeroputova, O.O. and Plaksyuk, O.O. (2012), "Classification of types of financial strategy of the enterprise", *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpryyemnytstvo: naukovo-vyrobnychyy zhurnal*, vol. 1, pp. 163-170.

11. Shevchenko, T.YE. and Lozovs'ka, O.I. (2014), "Methodical approaches to managing the financial strategy of the enterprise", *Suchasni problemy ekonomiky ta pidpryyemnytstvo*, vol. 14, pp. 225-230.

12. Vasylchuk, I.V. (2013), "Financial strategy in the system of value-oriented enterprise management", Ph.D. Thesis, Kyiv National Economic University, named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine.

13. Voloshchuk, L.O. and Naumenko, K.I. (2017), "Financial strategy in management of development and economic security of enterprises", *Ekonomichnyy zhurnal Odes'koho politekhnichnoho universytetu*, vol. 1 (1), pp. 23-30.

14. Honcharenko, O.M. (2015), "Financial strategy: theoretical issues of development and implementation", *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen'*, vol. 1, no. 56, pp. 35-40.

15. Khrynyuk, O.S. and Kryzhnya, V.O. (2018), "Financial strategy of the enterprise as the main tool of its sustainable development", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 18, pp. 581-587. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-81>

16. Romanyshyn, V.O. and Bernats'ka, A.O. (2020), "Financial strategy and its role in ensuring sustainable development of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 54-62. DOI: [10.32702/2306-6814.2020.2.54](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.2.54)

17. Partyn, H.O. and Mytrukhina, O.YA. (2009), “Financial strategy in the system of managing the finances of enterprises”, *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny*, vol. 19.6, pp. 208-214.

18. Aleksin, G.M. (2021), “Financial strategy of enterprises in conditions of economic uncertainty”, Abstract of Ph.D. dissertation, Kyiv National Economic University, named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine.

19. Brazhnyk, L.V. and Doroshenko, O.O. (2019), “Choosing a financial strategy for enterprise development”, *Prychornomors'ki ekonomichni studiyi*, [Online], vol. 38 (1), pp. 99-103, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38\(1\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_38(1)_21) (Accessed 4 May 2023).

20. Kolyadenko, S.V. and Stratiy, A.M. (2019), “Analysis of financial strategies to increase the competitiveness of the enterprise”, *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 22, pp. 17-23. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.22.17

21. Shershn'ova, Z.YE. (2004), *Stratehichne upravlinnya: Pidruchnyk* [Strategic management: Textbook], 2nd ed, KNEU, Kyiv, Ukraine.

22. AboutMarketing (2022), “Financial strategy of the enterprise: classification, elements, formation mechanism”, available at: <https://aboutmarketing.info/ekonomika/finansova-stratehiya-pidpryyemstva-klasyfikatsiya-elementy-mekhanizm-formuvannya/> (Accessed 4 May 2023).

Стаття надійшла до редакції 20.05.2023 р.